

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

<p>Pretulu abonamentului: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr. " " " " jum. anu 2 „ 50 „ Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci " " " " „ j. a. 7 franci</p>	<p>Pretulu insertiunilor: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondintiele se se adreseze la Redac- tiunea dela „BISERIC'A si SCÓL'A“ Er banii de prenumeratiune la TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.</p>
--	---	--

Comitetele nóstre parochiali.

S'a deprinsu lumea, seau dóra asia este fa-
cutu omulu, cá se-i umble mintea, si se-si bata
capulu totu dupa lucruri mari.

Nu este reu asia, pentruca gandulu si lup-
t'a dupa lucruri mari face pre omu, se lucre con-
tinuu, si se desvólte energia in afacerile sale, si
astfelu lu face mai dispusu si mai capabilu de
inaintare.

Nenorocirea este inse, ca omulu in gandu-
rile sale dupa lucruri mari, de multe ori si-gre-
siesce socotél'a. Uita adeca, ca lucrurile si re-
sultatele mari se obtienu prin lucruri si rezultate
mici, dar dese, intocma precum se forméza si
marea cea mare in ultim'a analiza din nisce pi-
caturi mici. Omulu uita acést'a adese ori, si ast-
telu desconsidera lucrurile mici, si nebagandu-le
in seama pre acestea, de regula nu succedu nici
cele mari.

Unu reu produce de regula altulu; si daca
din caus'a amintita lucrulu celu mare, de carele
si-legase cinev'a tóte sperantiele si totu viitoriulu,
n'a succesu, si-perde cu totulu voi'a de a-se o-
cupá de lucruri mici, pre cari le tiene nedemne
de elu. Astfelu le negliga si pre acestea, si lu-
vedí, ca se descuragiéza mai pre urma de tóte.

* * *

Cand am intratu noi in viét'i'a constitutio-
nala-bisericésca -- ne-am gasitu de odata incun-
giurati de o multime de lipse si o multime de
trebuintie, un'a mai mare, decât ceea lalta. Po-
poru sancuinicu din fire, precum suntem noi ro-
manii, am acceptatu, cá in nóna era, cu o lege
fundamentala atât de frumósa, se vedemu in fie-
care di lucruri si rezultate mari. Vomu fi vedutu
de siguru si de acestea, dar am vedutu apoi,
ca multe dorintie si multe ilusiuni de odinióra
au remasu cu totulu nerealitate.

Acésta impregiurare ne-a strepusu in o a-
patia si in unu felu de desgustu facia de tóte,
asia incát astadi nu mai este mirare, daca mai
cu seama in corporatiunile de jos, in parochia,
nu se face progresulu, ce se astépta, si de care
avemu trebuintia.

Suntem apoi invetiati din trecutu, ca tóte
imbunatátirile se-le asceptámu dela organele su-
perióre; si astfelu uitámu, ca avemu si noi in
parochia detorintie facia de bisericu, avemu aici
unu terenu asia de mare, incát in fiecare di ga-
simu câte cev'a de indreptatu, si potemu face
câte unu lucru, prin carele se promovámu caus'a
bisericeii si caus'a scólei.

Avemu in fiecare comuna unu comitetu pa-
rochialu, chiamatu, precum dice legea, „a repre-
sentá comun'a bisericésca, a purtá si a conduce
afacerile ei in privinti'a economica a bisericiei,
a scólei si a fundatiuniloru.“

Fara a urmari mai departe drepturile si de-
torintiele, cu care investesce legea acestu comi-
tetu, constatámu, ca elu este corporatiunea, ca-
rea in bisericu, in scóla, este, si trebue se fia a-
ceea ce era odinióra senatulu romanu pentru
Rom'a cea betrana.

Legea ne spune, ca comitetulu parochialu
are drepturi frumóse, avemu in fiecare comuna
apoi ómeni cu multa bunavointia; dar rezultatele,
ce-le aréta acésta corporatiune alésa sunt in ge-
nere fórté putiene.

De unde se vina óre acést'a, cum se póte,
ca se avemu si lege buna, si ómeni buni, dar
fapte si rezultate putiene?

Multe se potu respunde la acést'a, dar noue
ni-se pare, ca totu reulu provine, ca acésta cor-
poratiune nu functionéza cu destula energia, si
nu eshauriéza indetoririle, cu carea o investesce
legea. Acest'a este rezultatulu, pre carele ni-lu
infacisiéza istori'a activitáti acestoru comitete,
de cand functionéza.

Tóta activitatea lor este restrensa la resolvirea afacerilor asia numite curente, ér cand este vorb'a de a produce vre o imbunatatire in parochia, precum ar fi d. e. „a nesuí pentru religiositatea si moralitatea membrilor parochiei, precum si pentru desradacinarea datinelor stangace din popor“ si altele, tóte lucruri, pre cari legea le prevede, atunci nu aflámu urme in istori'a comitetelor, cá ele se-si fi indeplinitu acésta detorintia.

Apoi mai un'a: Am avutu adesea ocaziune se audimu, pre multi protopresviteri si inspectori scolari plangendu-se, ca tóte lucrurile aru mai merge, cum ar mai merge; dar cand vine vorb'a, se faci cev'a cu comitetulu, atunci este, munca fórté grea si obosítoria: comitetulu se conchiama, dar nu se aduna, si trebue conchiematu de dóue, de trei si de patru ori, pana cand se ajungi, selu vedi intrunitu in numerulu, recerutu de lege, cá se póta pertractá si decide.

S'au adunatu ómenii la comitetu, si incepu a desbate. Nedepriinsi cu viéti'a constitutionalá, ómenii, se paru, ca nu se gasescu acasa, si ducu cestiunea pre cái, pre cari nu potu aflá chei'a, prin carea se póta deslegá cestiunea. Se mai adaoge apoi si impregiurarea, ca de multe ori sunt ómenii cu zelu pré mare, se apuca de pré multe lucruri de odata, si nu succedu; seau fiindu intre densii din afacerile lor private cu unu feliu de resensu unulu facia de altulu, nu se intielegu, si nu se potu intielege, si esu din siedintia cu lucru neispravitu, ér a dóu'a óra nu-i mai poti aduná, si totul stagnéza.

Ca asia se petrecu lucrurile, se ne permitemu a aduce unu esemplu. Cunóscemu o comuna bisericésca, mare, in carea comitetulu, carele consta din 30 de membri, este compusu din inteligenti, din maestri si din plugari, va se dica din tóte elementele, de cari dispunemu.

In acestu comitetu sunt ómeni, cari, de câte ori vei vorbí cu densii, ti-voru spune, si ti-se voru plauge, cá treb'ile bisericeii si scólei nóstre nu mergu bine, ca cutare oficiantu nu-si implinesce detorinti'a, ca cutare face si procede asia, celalaltu asia, si ca toti sunt de vina si altele.

Ei bine, daca vei merge, cá se vedi, ce facu acesti ómeni zelosi, cand se intrunescu in siedinti'a comitetului, vei aflá, ca densii nici nu participa la comitetu, ba este uniculu comitetu, carele, cá se póta functioná, a ceratu a i-se concede, cá pre langa cei 30 de membri sè se mai aléga si 15 suplenti, cá astfeliu comitetulu sè se póta intruní, si se póta functioná. Cunóscemu apoi altu comitetu ér de 30 de membri, in cari sunt alesi 30 de membri: preoti, invetiatori, inteligenti, si ómeni de frunte dintre plugari; dar socotile bisericesci nu sunt facute de 10 ani.

Casuri de acestea am mai poté spune o multime. Se-le lasámu iose, si se ne multiemimu cu atát'a, si se trecemu mai departe, cá se ne intrebámu de cauza, si respective de cauze

Acestea potu se fia multe, dar nu voimu a-le enumerá, pentrucu nu voimu a provocá susceptibilitáti. Dicemu numai atát'a, prin ce sperámu, ca nu vomu vatamá pre nimenea, si anume, ca: gandindu noi totu la lucruri mari, uitámu de cele cari ni-se paru mici, le negligemu, si astfeliu negligendu-le si lasandu-le nebagate in seama nu ne potu succede nici lucrurile mari.

Nu mergemu bine astfeliu. De aceea este neaperatu de trebuintia, cá se schimbámu fói'a, se ne ocupámu mai multu si cu mai multa energia de lucrurile, cari ni-se paru, pré mici, si ca deosebire de lucrurile din parochia.

Purcediendu apoi totu pre acésta cale si in afacerile, cari privescu elementele superióre, credinti'a nóstra este, ca vomu obtiené dese rezultate mici, dupa cari voru urmá apoi de sene si rezultatele mari, pre cari le dorimu.

Despre sentiulu frumosului.

Precum e mintea sentiulu adeveralui, si precum e consciinti'a sentiulu bunului, asia e gustulu sentiulu frumosului.

Acuma vine intrebarea, óre pentru ce numimu noi tocmai gustulu, de sentiulu frumosului? Lucru prea naturalu. Anume sunt animale, cari ne intrecu in sentiulu vederei, audiului, mirosului, pipaitului, dar sentiulu gustului nici la unu animalu nu e dezvoltatu asia, cá la omu. Mai vine apoi si impregiurarea aceea, cá cu inbetranirea omului tóte sentiurile slabescu afara de sentiulu gustului, care tocmai din contra, se perfectionéza totu mai tare. De aici au disu scolastecii din evulu mediu, cá: homo est animal sapiens, adeca qui sapit. Gustulu cá sentiulu frumosului este sentiulu destheticu, prin armare acelu sentiulu spiritualu, cu a carui ajutoriu facemu diferentia intre unu lucru frumosu si intre altulu uritu.

Sentiulu acést'a se arata in dóue forme: si anume in forma passiva, cand ne desfatámu intr'unu lucru frumosu, intr'unu lucru estheticu, si in forma activa, cand noi insine efeptuimu frumosulu.

Ómenii sunt de comunu de aceea convingere, cá „de gustibus non est disputandum;“ dar acést'a nu insemnéza altu cev'a, decát cá tóte gusturile sunt indreptatite; si numai atunci e valida, cand e vorba despre dóue, seau mai multe lucruri, cari inse tóte sunt frumoése. Asia dara nu este iertatu se ne placa numai acelu lucru, care este frumosu.

La acea nu incupe nici o indoieía, cá sentiulu frumosului este comunu cu toti ómenii. Esperienti'a de tóte dilele ne arata, cá artistii adeverali sunt fórté putieni, inse aci numai aceea potemu deduce, cá sentiulu frumosului nu se ivesce in totu omulu in forma activa.

Asia suntemu si cu sentiulu adeveralui, si cu sentiulu consciintiei! Din putieni ómeni se alegu literati mari si ómeni de omenia cu tóte cá ni sta in natura se fimu moralmente buni, si se cunóscemu a-

deverulu. Sentiurile acestea in cele mai multe cazuri remanu passive. Inse cu tóte acestea, aflámu si arm'a formeii active, firesce numai intr'unu gradu mai de josu.

Remanendu pre langa frumosu, potemu dice, cá tot omulu se nisuesce, cá se realizeze idei'a frumosului. Servitoriulu celu mai habaucu inca, — cand spre exemplu, ascerne mas'a — se nisuesce, ca se o faca acést'a intr'o simetria, se nisuesce dara, ca se realizeze si densulu frumosulu.

Déca vomu luá in consideratiune secsulu, apoi la barbati se ivesce mai multu form'a activa, pre cand la femei form'a passiva. Aici si-are caus'a si impregiurarea, cá intre artisti sunt mai multi barbati de cât femei. Inse nu urméza de feliu, cá barbati se aiba mai mare sentiu facia de frumosu, decât femeile. Viéti'a ne arata chiaru contrariulu, adeca cá femeile au mai mare sentiu facia de frumosu decât barbati. Caus'a e prea naturala!

Barbati umbla dupa agonisirea panii de tóte dilele, ei intimpina multe atacuri, cari i-facu se fie mai reali, mai duri, pre cand femei'a numai de ordinea casei se grijesce.

Darwinistii afirma, cá sentiulu frumosului exista si in animale. — Ba — mergendu mai departe — ei vorbescu chiaru si despre limbele animaleloru. Inse acést'a o-a combatutu renumitulu filologu Max Müller, aratandu cá limb'a animaleloru este o metaphora tocmai cá aceea, cand vorbimu despre limb'a pasiunelor, séu emotiunelor. Numai aceea este limba, care consta din cuvinte; dar animalele nu au cuvinte. Animalele si-potu exprima sentiurile lor, inse nu exprima nici odata vre-o idea.

Animalele nici nu plangu, nici nu rídu. Dealtmíntrelea amintesce Darwin unu feliu de moime, cari plangu si rídu. Se póte, dar — *fara caus'a psihologica*. Dóue impregiurári recunoscú si darwinistii, anume cá animalele nici nu rosiescu, nici nu ingalfediescu. Darwin dice, cá acést'a pentru aceea nu o potu face animalele, pentrucá nu posedu facia acomodata.

Eata, cum taia lemnulu de sub sine! Sistem'a lui Darwin este sistem'a desvoltarei, care dice cá tóta fiinti'a si-creadia organulu, de care tocmai are lipsa. Asia dara pentru ce nu se desvólta si la moime facia acomodata, cá se póta rosí si ingalfedí? . . .

(Va urmá.)

Krates.

Despre aratarea celoru morti.

Ore sufletele celoru morti potu dá ceva semne anumite despre esistinti'a loru amiciloru si inamiciloru loru vii de pre pamentu? Ore potu-se ele presentá in mijloculu nostru, pentru ca noi se potemu vedé, audi si senti activitatea loru? Acésta intrebare nici odata nu a fostu obiectulu invetiaturei celei sante a lui Isus, si asia pentru religiunea crestina e totu un'a, ori sta, ori ba. Pentru aceea in acésta privintia fiecare se orientéza numai dupa parerea sa. Unii credú, cá din anumite cause se accepteze convingerea despre strigoi, despre smei si despre revenirea sufletelor. Altii condémna acésta parere, cá unu productu diformu alu fantasiei fricóse, chiar copilaresci.

1) Deórece invetiatur'a lui Isus, religiunea si cuvintele lui, cari le-a invetiatur'a si vorbitu umblandu pre pamentu, nu revérta nici o lumina despre calitatea speciala a imperatiei sufletelor, nici despre im-

pregiurările acelei'a; nimic'a nu staveresce despre starea viitória a sufletelor dupa mórte, nici despre asiadiarea loru in acésta stare, si celu multu numai atât'a ne da se pricepemú cá ce nu póte se fie, si ce nu póte se faca sufletulu nostru dincolo de mormentu, e o ostenéla zadarnica trud'a nóstra de a trage la o parte perdéu'a, ce acopere viitoriulu plinu de aceste secrete. Prin atari scrutari am retaci numai in nisce visuri lipsite de ori ce ratiune si siguritate, si in cele din urma tóta scrutarea nóstra, tóta sfortiarea nóstra ar fi numai unu jocu alu curiositáti neindestulavere.

Daca intieptiunea cerésca ar fi aflatu de bine, cá se faca cunoscute pamenteniloru adeveratele impregiurári ale imperatiei sufletelor, si starea cea loru preparata, credeti-me, ar fi facut'o acea notificare atât de intieptigibila, atât de perfectu si de chiaru, cá lumin'a sórelui. Am fi primitu impartasiri divine, si inca de aceea, pre cari nu le-ar fi potutu intunecá nici o esceptiunare, nici o contradicere, éra fara de revelare divina speciala nici imaginá nu ni potemu adeverat'a stare a sufletelor mutate de aici.

Zedarnic'a intieptiunea omenésca e numai o lumina licurítóre in intunerecu, o raza obosita, pentru luminarea intunerecului dincolo de mormentu.

Pentru aceea, daca ómenii cei marginiti, scurti la vedere si orbiti de fantasii proprie ar voi se faca o incercare de a ne lumina in privintia adeveratele circumstári din lumea spiritelor, si despre sórtea viitóre a acestoru lucruri nemurítóre — dupa mórte; daca s'ar aflá carev'a dintre ómenii cei neperfecti, care ar ctezá a luá asupra-si sarcin'a de a aduce la lumina aceea, despre ce intieptiunea Cuventului in planulu si scopulu seu divinú a tacutu, si in privintia carei'a nu avemú nici o revelatiune divina speciala: credeti-me, Vi-o spunu, cá acesti temerari, mintindu cá ei facu mai multu decât Isus, voescu se ne seduca a crede, cá minciun'a e adevéru si visulu revelatiune. Insuși Ddieu i-amenintia pre ei pentru nebuni'a loru, pentru predarea loru fabulósa si ridicula despre starea si esistinti'a viitória a sufletelor dupa mórte, despre reintórcerea sufletelor, si despre multe alte stupiditáti de felulu acest'a. (1. Timot. 4. v. 7).

Si daca acésta parere stupida despre reintórcerea sufletelor pentru religiune nu e nici folosítóre nici stricatiósa, — totusi e stricatiósa intru atât'a, incát acésta fiecarie are fórté mare influintia, si póte stricá, atât sanatáti corpului, cât si sufletului.

E de insemnatu, cá credinti'a despre reintórcerea sufletelor mutate de aici a existatu deja si in timpurile antice, dara numai la acelea popóre, a caroru superstitiuni si ignorantia sunt pré bine cunoscute si in istoriá. Chiar asia esi in timpul nostru. Acésta credinția are multi aderinti si astadi, dara si acesti'a, precum ni arata esperinti'a, numai dintre acei'a, cari nu au avutu fericirea a se bucurá de o instructiune si educatiune intielépta, científica, si de o conversatiune buna; ar apartiené insielatoriloru celoru mai degradati, si nu invetiatoriloru celoru buni.

2) Mintea sanatósa inca consuna intru tóte cu cuvintele lui Isus. Scimu bine, cá indata ce a inceputu a se desvólta in popóre si natiuni priceperea, adeca indata ce au inceputu a contemplá incetu si profundu, numai decât au condamnatu cu dispretiu opiniunile cele stengace despre naluci si strigoi, cá pre nisce fabule ridicule, nascute in etatea copilarésca a ómenimei; insusi apostolulu Pavelu face atentu pre discipululu seu Timotheu la acestu lucru.

In modulu acest'a indata au prevediutu ómenii natur'a cea diforma a acestei credintie, si cu dreptu au numit'o superstitiune crasa, care desonoréza imaginea adeverului supremu cerescu, investita pre omu.

Ce se cugetu, si ce potu se cugetu despre intieptiunea divinitáti eterne,, daca in adeveru trebue se presupunu, cá sufletele dupa mórte nu au alta mentiune si ocupatiune mai nobila, decât cá in noptile cele intunecóse se inspaimenteze pe bietii ómenii ignoranti, si pre betranii cei parasi? Ce, dóra dincolo de mormentu nu are sufletulu cel'a nemuritoriu o ocupatiune mai importanta si mai sublima, decât ca naluca se umple de fiori pre ómenii cei simplii? O, nu! Aceste presupuneri vage, precum in sine sunt netrebnice si urite, asia si facia de dieitate sunt necuviincióse, facia de aceea dieitate, care cu indurare iubése pre toti, si cu intieptiune le dirige tóte. Nu, acestu Dumnedieu maestosu nici odata nu se impartasiesce de nebuniile nóstre! A- ceea voesce Elu, cá intru intieptiunea lui divina se-lu cunóscemu noi pre densulu. In adeveru, si in acést'a si-arata Elu, intieptiunea sa pré inalta, cu multu in mai acomodatu cercu de activitate asiédia sufletele mutate de aici, decât cá acele in timpu de nópte se retacésca ici si colo, cá naluc'a, dupa cum crede poporulu celu ignorantu si superstitiosu.

Flécurile de pana acum despre reintórcerea sufleteloru, ori cum se fie ele considerate si sustienute, sunt numai o nebunia. Scornitorii acestoru fabule inca nu au vediutu nici candu vre-unu sufletu reimbracatu in corpu nou. Si nimenea nu outéza se spuna, si se probeze, cá ar fi vediutu numai sufletu. Si daca in adeveru s'ar aratá sufletele ómeniloru, óre au ele vestminte, ca sê se arate in acelea? Si, cine li pregatesce acelora dupa mórte costumele necesarie? Si inca de acelasi croiu, si de aceleasi coloru, de cari a indatinatu a portá celu mortu in viét'i'a sa?

Fie de ajunsu despre acésta parere schimosita! Nu-mi place se mai perdu timpulu cu scrutarea acestei'a. Acést'a mi-conturba santieni'a pietatii, carea eu numai spre lucruri adeverate si nobile voi se o intorcu.

3) Intrebu, pentru a trei'a óra, si esperienti'a, cá scie ea ceva despre rentórcerea sufleteloru? Dar óre póte se dica si esperinti'a alt'a, decât ce a disu Isus si mintea sanatósa? Numai natinnile cele neculte, numai persóne fricóse si atacate de slabitiuni nervóse; ómeni agitati si cu fantasia infocata au scornitu fabulele despre neluce si revenirea sufleteloru, nici cand inse natiunile civilisate, seu carturarii cei esperti si intiepti.

Departe deci de mine ori ce fabula contraria crestinismului, si invetiaturei celei sublime si mantitóre! Departe de mine credinti'a nebuna, scornita despre naluce, despre strigoi, spirite pribege si despre diene, care credintia a creat'o, fara temeiu, fantasi'a cea agitata si infocata! Departe de mine acésta invetiatura necrestina, acésta superstitiune grosolana! — cari tóte numai poporulu judeu si paganu, convertitu la crestinimu, le-a adusu cu sine in societate adoratoriloru lui Isus.

Dara nu e destulu numai aceea, cá noi se ne emancipamu din lantiurile cele gretióse ale superstitiunei, contrarie fientiei celei préinalte a lui Ddiu, ci se ne tienemu de o datorintia santa de a ferí si pruncii nostri de o asemenea grozavie, pentru cá in pruncii cei nevinovati, din caus'a slabitiunei priceperei, si din caus'a fantasiei vióie, si asia e mare in-

clinarea spre acceptarea ataroru fabule si fléuri ridicule. Se fimu cu mare atentiune, cá servitorii cei ignoranti si needucati se nu-i infioreze, si se nu-i infrice prin povesti despre reintórcerea sufleteloru. Acésta infricare, lucrand cu o fórté mare putere asupra nerviloru simtitori ai loru, inca destulu de slabi, se preface neincungiuraveru in unu isvoru de amaratiuni multe.

Dara dupa putiena cugetare aflamu, cum a devenitu omulu la credinti'a in reintórcerea sufleteloru, fara cá cinev'a se fie vediutu cand-va acést'a in realitate. Intru adeveru, ce au simtitu acei ómeni, cari, necascigandu-si nici o cunoscintia, seu lumina sufletésca, au vediutu corpu celu intiepenitu alu sociului loru murindu in present'i'a loru? De buna seama fantasi'a loru cea aprinsa intru atát'a i-a estasiatu, incât si cand acel'a a zacatu in mormentu, abié credeau, cá acel'a sê se fi mutatu dintre ei; dedati fiind cu elu, si-au imaginatu, ca si cand si acum ar fi cu ei, si in unu modu vioiu li-l'au infacisiatu fantasi'a iu tóta form'a lui, si i-a induplecatu cu forti'a a crede — cá l'au vediutu; si desi au sciutu cá cadavrulu s'a astrucatu in mormentu, totusi au trebuitu se cugete, cá sufletulu acelui'a se arata. In timpulu dilei fiecarui'a i-e inim'a la locu, si nu se teme, dara murgitulu serii si nóptea, cand corpu si de altmintrelea se perde in visu, si sufletulu inca e obositu, puterea imaginatiunei si nervii sunt mai simtitori, mai iritabili, pentrucá intunereculu noptii deschide locu largu jocului fantasiei, — atunci, dicu, si de aceea se teme, si se infióra neputinciosulu muritoriu, ce in timpulu dilei o privesce numai cu unu surisu. De aici se póte esplicá cu claritate, cá cele ce se vorbescu despre lucrurile cele minunate ale reintórcerei sufleteloru, pentru ce se intempla totdeun'a in intunereculu noptii. Pentru aceea se sparia si pruncii cei nevinovati, cari nu au auditu nimic'a despre sufletele cele pribegitóre, chiar si de lucrurile cele ordinariu, cari in intunerecu li aparu in o forma neintinatata, pana cand in timpulu dilei acele sunt lucruri cunoscute, cu cari sunt deja deprinsi ochii.

Astfelu se nasce in lume orice retacire, pentru ca retacirea in tóta privinti'a numai aceea crede, ce nu e, si nu póte se fie.

Adeverata e, seu ba, reintórcerea sufleteloru? Eu nu me pronuntiu fara reserva, dara pentru neputinciosulu muritoriu e de doritu se me pronuntiu. Daca mamei, celei cu inim'a sfasiata de durere, i-s'ar presentá copilulu seu iubitulu cu surisulu lui nevinovatu pre buze, pre care mórtea pré timpuria l'a rapitu de langa sinulu seu; daca in inim'a ranita a sociului sinceru iubitoriu ar poté picurá unu stropu de mangaere sufletulu celu maritu alu socii sale mórte; oh, deca cu iubitiu nostri mutati de aici am mai poté leg'a fóst'a nóstra iubire, lantiulu amicitiei angeresci si alu conversarei intime!! daca acésta viétia plina de calamitati s'ar poté inaltia pana la marirea eternitáti, si pravulu celu risipibilu ar luá loculu sufletelui: nu ar fi acést'a o fericire cerésca pentru ómenime?!! Dara acést'a e imposibilu! Nu suntemu inca demni de acésta fericire. Pravulu e numai pravu, sufletulu inse e maritu, si se bucura de sórte cerésca.

Nu intrebu, cá posibila e reintórcerea sufleteloru. Multe sunt posibile, dara cari totusi nu se intempla pre pamentu. Si daca eu asiu voi se resolu acésta intrebare neresolvabila, si eu, cá si altii, asia retaci in unu modu infioratoriu, si din incurcaturile

cele labyrinthice asiu resbate de a esi cu mai multa nemultumire, decât cum m'am incurcatu.

Punu acésta întrebare: Presentatu-s'a órecine órecandu dintre cei morti între cei vii? Cine mi-réspunde la acésta întrebare? Cine da despre acést'a o invetiatura, care se merite tóta aprobarea? Numai trei invetiatori cunosc, cari in acést'a privintia potu sè se pronuntie întiepletesce: *Isus, esperint'a si ratiunea*; prin acesti trei invetiatori si-au aretatu divinitatea, cea unica eterna, vointi'a sa, chiar si paganeloru.

Daca cautu la istori'a vietii lui Is., a acelu invetiatoriu divin, observu, cà aratarile minunate insemnate acolo nici cand nu voru fi chiarificate prin mintea omenéscă. Asia vedu, cà elu a avutu convorbire cu angerii; vedu, cà atunci, candu invetiaceii sei Iacobi, Petru si Ioanu l'au insocitu pre muntele Taboru, pre elu l'a incungiuratu o lumina ceréscă, mai alba cà ometulu, si barbatii cei venerati ai lumei antice, a caroru mórte nu o a vedutu ochiu omenescu, Moise si Ilie, au statu de ambele lui laturi. Cetescu, cà din nuori s'a auditu o voce, care a disu despre elu „acést'a este fiulu meu celu iubitu, pre acést'a se-lu ascultati“ (Marcu 9. v. 2—9). Cetescu, cà la cosciugulu lui au descinsu angeri, si cà a muritu pre cruce, s'a ingropatu, si a inviatu, si a convorbitu cu invetiaceii sei cà unu invingetoriu maretiu alu mortii.

Ce mi-demustra aceste eveneminte maretie insemnate in viéti'a lui Is.? Nimica alt'a, decât cà Is. Dumnedieu-omulu, care prin natur'a sa sublima a si fostu in o positie mai maiestósa între ómeni, la care nici nainte, nici dupa elu nu a potutu nimenea dintre muritorii se ajunga. Elu, care a demandatu valurilor celoru turbate ale mării infuriate, si marea a ascultat; Elu, care in pustie a saturatu multe mii de ómeni, si orbului din nascere prin unu semnu i-a redatu ochii sanatosi, — acél'a de siguru nu a fostu cà noi, séu cà si ori care altu muritoriu, ci mai maiestosu, Dumnedieu-omu.

Potu-me eu dara asemená cu acea marire? Potu eu presupune, cà la sfortiarea mea se voru misicá ceriulu si pamentulu, cà si la admonierea lui? Potu eu sperá, cà cu mana neputinciósa potu se facu acele minuni, cà si acestu domnu extraordinariu? Potu eu crede, cà potu se fiu in asia strensa legatura si plina de secrete nepenetrabile cu Dumnedieu si cu eternitatea, cu cei vii si cu sufletele celoru morti, cà si acestu iubitu alu lui Dumnedieu?

Oh, nu! Acele semne minunate, pre cari cu entusiasmu le admiru in viéti'a lui Is., se cuviniu numai fiului lui Dumnedieu, si nu tientescu de locu acolo, cà acelea sè se intemple si între ómenii cei neputinciosi. Oh, ce departe suntemu de acésta stare de marire! Ce vanitate mare si superbia nebuna ar fi dela mine se presupunu, cà dóra si eu asiu fi in atare conexiune cu lumea sufleteloru! . . . .

Insusi Is. a datu spre scire discipuliloru sei, cà se nu se legene nici candu in speranti'a, cà omulu póte se aiba legatura cu spiritele. Intre altele, cand mergea catra ei pre valurile marei, acesti'a inspaimentandu-se, au strigatu: Vai, n a l u c a! Is., i-a infruntatu pentru fric'a loru; nu pricepura ei din destulu nici munnea lui Is. cu panile cele putiene, inimile loru au fostu cuprinse de ból'a superstitiunei judaice (Marcu 6. 52).

Tot asemenea a infruntatu elu pre discipulii sei, cand li s'a aretatu la invierea s'a, cand acei'a s'au

spaimentatu de aratarea sa, urmata dupa restignirea si mórtea lui, si au cugetatu cà vedu spiritu, nalaca. „Pipaiti-me si vedeti — li dice elu — pentrucá spiritulu nu are carne si óse, cum am eu, precum me vedeti“ (Luc'a 24. 39). Is. o spune dara aci fórté chiaru, cà sufletulu celui mortu nu mai are nimic'a corporalu, pentru aceea nu se poté nici vedé nici pipai. Ceea ce e obiectulu ochiloru, urechiloru séu altoru sensuri ale nóstre, totdeun'a e cev'a corporalu, materialu si nu spiritualu. Éra dupa mórte se desbraca sufletulu de totu ce e corporalu, care in momentu e espusu descompunerei. Pentru aceea sufletulu nu lu-potemu vedé cu ochii, nici pipai cu manile.

Nu me consideru deci, fiindu neputinciosu, mãi întiepletu decât Is., numai asia credu, precum a invetiatu elu pre invetiaceii sei se créda. Astfelu m'am convinsu, cà nici o creatura nu póte vedé sufletulu, nu lu-póte cunósce, éra ceea ce vede si pipac, nu e sufletu, ci corpu. Prin urmare nici mie, nici altui'a nu i-se póte aratá in acésta viétia sufletulu celui mortu, pentru ca sufletulu, cà atare, nu se póte vedé, nici audi, nici pipai.

Eara, daca ar fi sè se arate între noi vreunu sufletu mutatu de aici, ar trebui sè se reimbrace in corpu. Dara si acestu corpu ar trebui se fie cu totulu altulu, pentru cà pre celu dintaiu l'a consumatu putrejunea, éra pre celu aratatu in forma streina nu l'asiu cunósce, si aratarea aceluia ar fi pentru mine zadarnica. Unde vorbeseq S. Scriptura, cà Dumnedicu dupa mórte reintrodúce sufletulu in corpu nou, care atát in privintia formei, cât si a fisionomieii, se consune perfectu cu celu de mai nainte? Nicairi!! Si daca numai s'aru aflá atari ómeni, cari se afirmé, si se invetie acést'a, întiepleciunea loru nu ar fi alta, decât o fantasmagorie ridicula, si prin doctrinele loru, despre cari inse S. Scriptura nu amintesce nici macaru cu unu cuventu, ar seduce omenimea, si ar denaturá religiunea.

Acést'a este intentiunea mea, o binecuvéntate Isuse, cà se mantuescu invetiatur'a ta cea santa, se abatu pre crestini dela atari superstitiuni netrebnice la credintia cea curata catra invetiatur'a ta. Precum Te-ai entusiasmatu Tu odinióra contra inspaimentarei celei superstitióse a discipuliloru tei: totu asia e si detorintia fiacarui'a crestinu adevératu a imprasciá nuorii superstitiunei, cà toti se fie mai întiepleti, mai curati, mai liberi si mai drepti, si scuturandu-se de gunoiulu celu gretiosu alu ratacirei sè se póta innaltia in spiritu catra tine, cà catra spiritulu adevéralui, luminei si a vietii. . . . .

Cu întiepletiune sublima acoperi Tu eternitatea dinaintea ochiloru nostri cu perdéu'a intunerecului. Eu nu me voiu încercá a trage la o parte acestu invelisiu secretu. E o binefacere pentru mine, ca nu sciu aceea, ce nu trebue se sciu. Mórtea va resfirá odata suriendiundu acea perdéua, si atunci voiu vedé secretulu eternitáti, si voiu poté fi érași a acelor'a, cari mi-au fostu cei mai iubiti pre acestu pamentu, — Te voiu vedé pre tine Dumnedieulu meu!

Ioanu Evutianu,
preotu romanu.

Alegere de protopresviteru.

Lugasiulu de jos 22 Octomvre 1884.

Domnule redactoru! O trépta bisericéscă precuma este a protopresviterului, este cu multu mai insemnata pentru biserica, scóla si poporu in timpii de

astadi decât în cei trecuți, deci defeliu nu este mirare, că poporul nostru petrece cu atențiune încordată misicamintele ce se vedu ivindu-se ici și côle la alegerile, séu mai bine disu candidările indiviilor, cari voiescu a înaintá la acést'a trépta. Si fiindcă de asta data este vorb'a despre indeplinirea protopresviteratului Pestesului, care aprópe de 10 ani este în vacantiá, în convingerea, că publicula mare se interesá de cele ce se petrecu în bisericá, grabescu a descrie actulu candidării celoru chiamati pentru acelu postu onorificu.

În întielesulu decisului ven. consistoriu oradanu, actulu de candidare s'a ordonat pe diu'a de 3 Noemvre (22 Octomvre) a. c. cu locul de intrunire în comun'a Lugasiulu de jos, pe cand deja desu de diminiția vedeai coadunandu-se membrii sinodului protopopescu chiar și din indepartarile celea mai însemnate.

Cu putienu dupa sosirea dlui Tom'a Pacala, parochu în Jac'a, asessoru și comissariu consistorialu, la órele 9¹/₂ înainte de amédi campanele santei bisericii chiamau la servitiulu divinu pe crestini evlaviosi, și membrii sinodali grabira cu placere nespusa a participá la acelu servitiu, sciendu siguru, că acolo se va efectuí și candidarea.

Dupa seversirea cultulu d'mnediescu și a invocării santului spiritu, care festivitate a duratu pana la 1¹/₂ óra dupa amédi, și la care, pe langa pontificarea susamintitulu comissariu consistorialu, au functionatu domnii: Georgiu Morarescu, parochu, asessoru consist. în Tinodu, și parintele Vasiliu Bulzanu, parochu în Fecheteu, comissariulu consistorialu — într'o cuventare bine potrivita — descrie precisu însemnatarea protopreviteriloru nostri atât pentru bisericá și scóla, cât și pentru patria și natiune, apoi facú cunoscutu membriloru coadunati, că pentru ocuparea acestui postu au recursu domnii: Teodoru Filipu, parochu, adm. prot. și asessoru consist. din Lugasiulu de susu, — Petru Suciu, spiritualu la captivi și asessoru referinte scolariu în Oradea-mare, și Romulu Mangra, parochu în Ronteu, — și în fine ordoná 15 minute de pausare.

Espirandu cu degrab celea 15 minute, dlui comissariu ocupându-si locul presidialu, dechiara siedinti'a de deschisa, apoi — cu o tactica rara — róga sinodulu se-si aléga pe notariulu siedintiei și pre barbati de incredere, la ce — cu aclamatiune parintele Vasile Bulzanu se alege, éra parintele Gavrilu Lungu, parochu, asessoru consist. din Ponóra, și laiculu Ioan Bibescu, possessoru, asessoru consist. din M. Telegdu — asemenea cu aclamatiune — se alege barbati de incredere.

Dupa cetirea ordinatiuniloru meritoriali ale foruriloru supreme bisericesci, urmandu la ordinea dilei verificarea membriloru, se constata, că la acestu sinodu prot. sunt alesi 24 membri din cleru, și 48 membri din poporu, apoi cetindu-se list'a celoru verificati, se afla ca din cleru sunt de facia 21, ér din poporu 37, de totu 58 de membri, și ca prin urmare sinodulu este capace a aduce concluse valide.

Astfelu — percurgendu peste formalitátile recerute — dlui comissariu róga pe sinodu, ca dupa normativele prescise, se incépa în linisce la votisare, la ce membri sinodali — unulu câte unulu — grabescu a-si pune în urn'a de alegere voturile lor — prin siedule separate.

Aprópe de 4 óre ne mai incurgendu alte voturi, comissariulu ordoná numerarea seduleloru, ceea ce

intemplandu-se, se afla, ca au intratu de totu 58 de siedule, din cari 50 a intr'unitu dlui Teodoru Filipu, 7 dlui Petru Suciu, ér dlui Romulu Mangra 1, și asia din partea sinodului în loculu primu este candidatu dlui Teodoru Filipu, pe care votisanti sei lu-salutara cuviintiosu cu cuvintele de: „se traiésca.“

În fine voiu se amintescu și impregiurarea, că dlui Teodoru Filipu, care în cursu de mai multu de 25 ani — ca asessoru consistorialu — a facutu servitie causei bisericesci, din partea acestui sinodu chiar și înainte de ast'a cu 7 ani a fostu candidatu totu în loculu primu pentru acestu postu, și dóra numai unei intemplári se póte atribui, că înca pe atunci alegerea nu i-a fost aprobata. Sperámu inse, ca de asta data alesulu clerului și poporului din tractu va fi denumitu și înaintatu la rangulu de protopresviter

Unu asistentu.

D i v e r s e .

* Parechi'a regala romana la Budapest'a. Maiestátile Loru Carolu I. Regele Romaniei și Regin'a Elisabet'a au pornitu Marti în 11 Noemvre la 8 óre dim. cu trenulu acceleratu din Vien'a și au sositu la 1 óra 44 m. în Budapest'a, spre a cercetá pre Maiestatea Sa Imperatulu și Regele Francisc Iosif I.

Pentru primirea Maiestátiloru Loru au asceptatu la gar'a societátii calei ferate austro-ungare M. S. Imperatulu-Regele, în uniform'a de marsialu, cu adjutantulu seu baron de Mondelu, Ministrulu presiedinte Coloman Tisza, generarii Bar. Edelsheim Gyulai, Gabriányi, Ledihn și Braumüller, comitele suprem contele Szapáry, primariulu capitalei Gerloczy, siefulu Politiei Pekáry, și o compania de onóre din reg. 86 cu music'a militaria.

Cand trenulu a sositu la gara, music'a a intonatu imnulu romanu.

Maiestatea Sa apropiandu-se de vagonulu regalulu a bineventatu mai antaiu pre Regin'a Elisabet'a, sarutandu-i manele și — dupa ce a bineventatu pre Regele Carolu care portá uniform'a de colonelu austriacu, — a condus-o de bratiu în sal'a de curte, de unde apoi ambii monarhi s'au rentorsu pentru a primí salutarile companiei de onóre. Acést'a intemplandu-se Imperatulu Regele a prezentatu Maiestatei romane pre generarii presenti și apoi pre ministrulu presiedinte, decoratu cu ordinulu „Stéu'a Romaniei“ și pre cei alalti dignitari

Dupa aceste Maiestátile Loru au pornitu spre palatiulu regalulu din Bud'a. În trasuru prima au ocupatu locu Regele Carolu deadrépt'a Imperatului, în a dónu'a trasura Regin'a cu dam'a de curte, dr'a Romala, în a trei'a adiutantiu monarhiloru dnii: Cosim'a și Bar. Mondel, apoi Bar. Edelsheim Gyulai, ministrulu presiedinte Tisza, etc.

Dupa prandiu Maiestátile Loru dimpreuna cu A. S. Mari'a Valeri'a au cercetatu oper'a regala, unde în acést'a seara s'a reprezentatu oper'a magiara „Bánkban.“

Maiestátile Loru au asistatu la actulu dintaiu în logi'a de gala, ér la alu doilea în logi'a „incognit'o“ și au ascultat cu multa atentiune cantulu dsiórei Bartolucci (regin'a Gertrud) și a dnei Maleczky (Melinda).

Dupa alu doilea actu s'a servitu te'a în sal'a interióra a logei, și apoi Maiestátile Loru au pornitu

la gara, unde au fost asceptate de unu publicu numerosu si primite cu urări „Se traiésca!“ din partea junimei romane.

Dupa câte-va minute Maiestătile Loru si-au luat remasu bunu si dela Imperatulu Regele, carele a sarutatu man'a Reginei, si a sarutatu si imbraciosiatu de dóue ori pre Regele Carolu.

Maiestătile romane suindu-se in vagonulu regalú au statu la feréstra si au conversatu cu Imperatulu Rege pana la pornirea trenului, cand apoi junimea romana a strigatu „Se traiésca!“ si la pornirea Imperatului Rege „Éljen!“

Trenulu a pornitu cu o mica intardiere la 10 óre 20 minute spre Romani'a. „Viit.“

* **Oferte pre seam'a seminariului diecesanu** au mai incursu dela dlu *Georgiu Purcariu*, contabilu-controloru la fondurile diecesane 100 fl. v. a. si dela dlu *Stefan Iovin* din Timisiór'a 50 fl. v. a. Pentru cari sume si pre acésta cale venimu a-le esprimá multiamita.

* **Chirotonire.** Clericulu absolutu *Virgiliu Pap*, a fost chirotonitu intru preotu pentru parochi'a vacanta din Aliosiu.

* **Himenu.** Tenerulu *Nicolau Boscaiu*, invetiatoriu in Bodesci, si-a incredintiatu de socia, pe Ecatarin'a fiic'a invetiatoriului N. Filipu din B.-Sebesiu. Dée ceriulu, cá numit'a pareche s'e se bucure de bun'a intielegere si fericit'a dragoste, la multi fericiti ani! „Amiculu.“

† **Necrologu.** Parintele *Ilie Isacovicu*, parochu in comun'a Feregyhazu a reposatu in Domnulu Joi'a trecuta. Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

† **Necrologu.** Ann'a Tiereu, nascuta Motiu cu inim'a infranta de durere, aduce la cunoscenti'a onoratalu publicu, consangeniloru si cunoscutiloru, cá: iubitulu ei consotiu *Zacharia Tiereu*, parochu gr. or. in comun'a Ucurisiu, — prin mórte repentina a inecatatu din viétia Dumineca in 28. Octomvre st. v. a. c. la 6 óre dupa amédiadi, in alu 34-lea anu alu etátii sale, alu 9-lea anu alu fericitei casatorii si alu pastorei sale, lasandu in doliu pre iubit'a s'a consórta si unu numeru mare de consangeni.

Inmormentarea se tienu in 30. Octomvre la carea au asistata 10 preoti, unu publicu numerosu de inteligenti si poporu din locu si juru, — cuventarea funebrala a rostit'o preotulu din Tulc'a Nestoru Porumbu, — carea fiindu acomodata imprejurariloru a storsu lacrami din ochii publicului asistentu.

Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

* **Ciocoi din opinci.** Sub acest titlu publica „Gazet'a Sateanului“ unu articlu, prin carele combate acelu vitiu, latitu la unii ómeni, cari din parinti tierani, prin trud'a si abnegatiunea acestoru tierani — s'au facuta domni. Vitiulu acest'a póte se aiba aderenti si in pârtilé nóstre, si dupace numitulú diurnalu pune ceea ce serie in conta teneriloru, ce au emigratu in Romani'a din pârtilé nóstre, credemu, ca nu va fi fara interesu daca vomu reproduce din numitulú articlu urmatórele:

Unu teneru romanu din Transilvani'a, a carui mama a muritu de frigu si de emotiune in noptile ploioése si geróse, in cari alergá cu merindea prin satu, cá s'o trimita fiulú seu prin cinev'a, si alu carui tata a albitu ca zepad'a cu dóue-dieci de ani inainte de vreme, din cauza ca afara de alergaturi pentru pane, mai speculá diu'a nóptea, pentru a-i

putea tramite si cev'a parale, acest teneru obtienú diploma de ingineru dela polytechniculu din Graz, pe bas'a carei'a i-se oferí unu postu de ingineru la calea ferata din Romani'a. Tatalu seu, remasu veduva si ingropatu in datorii, se lupta acum cu doi dusimani neimpecati: cu miserí'a si cu betranetiele. In cele din urma, — vedindu ca dlu ingineru din tier'a romanéseca nu mai dice nimicu, se duce la dlu notaria si dice: „domnule notariu, mai inainte de-a afurisi pe celu ce-si va mai dá copii la scóla, vréu se mai facu o incercare cu fiulu meu Vasilie, dór' se îndura, de-mi respunde celu putienu la a sut'a scrisóre; te rogu, scrie-i Domni'a Ta, cum vei sci mai bine. — —“

Ne mai venindu nici unu respunsu, la trei luni de dile ié traist'a in spate si bát'a in mana si dupa patru dile de calatorie a sositu plinu de prafu, flá-mendu, friptu de sete si cu ochii aprinsi de dorulu fiului seu la gar'a, unde erá stationatu ca ingineriu. Ce ocaziune frumósa pentru unu fiu, de a-si aretá recunoscenti'a fatia cu tatalu seu! Dar se nu credeti, dragii mei, cá acolo s'au vediutu lacrimi de bucuri'a revederei, acea fiintia facuta din o materia preistorica, si prin urmare nentielésa de noi laicii, in present'i'a colegiloru si subalterniloru sei si-a altoru particulari, cari se aflau din intemplantare pe poronu s'a lapadatu de tatalu seu! a declaratú in fati'a tuturoru si inca cu indignatiune (!) cá nu cunósee pe acelu omu si l'a declaratú de neunu!!! Bietulu omu a avutu norocu cu fug'a, altfelu „marinosulu“ fiu l'ar fi aruncatu in balamucu.

Acést'a s'a intemplantu in sfertulu din urma alu seclului luminei si amanitátii! Intielegu pe Petru apostolulu, s'e se lepede de Christosu intr'unu momentu de pericolu, dar nu intielegu pe unu fiu, s'e se lepede de unu tata, din ale carui obieles si-a facentu ciorapi de matase si din ale carui besici dela mani si bataturi dela picióre si-a facutu gheté (cipici) de lacu si manusi! se ve mai descriu jalea betranului in calea sa spre casa? cine vrea se scie, se ié tragedi'a lui Shakespeare „Regele Lear“ si s'o cetéseca; acolo va aflá efectulu ingratiudinei copiiloru produsu in inim'a parintiloru.

Ei bine, ce ai crediutu tu, orbule, cand ai comisu o fapta, de care ori-carui dobitocu i-ar fi rusine? despretiuiti parintii, fiind cá sunt sunt tierani? dar ce dicu? si numele vi-lu schimositi, pentru cá s'e se pérda firulu intre voi si parintii vostri.

Inainte de a dice unu cuventu reu parintiloru, sean de ale aretá numai nepasare, aduceti-ve aminte, cá in acésta lume, afara de Dumnedieu, omulu n'are nimicu, pe ce s'e se póta redim'a, afara de parinti; — de te-ar parasi toti si tóta lumea la vreme de nevoe, tat'a si mam'a nu te vor lasá se pieri nici o data, fie ei regi, sean tierani; ér parintii tierani trebue cinstiti si spriginiti cu atát'a mai vertosu, ca cât ei din pulberea loru rustica ne-au ridicatu pe noi susu in eterulu sciintiei, si ne-au facutu capabili a disputá in lume rolulu aristocratiloru din nascere. Ajunga-le sacrificiurile, cari le-a pusu de nenumerate ori pe altariulu fericirei vóstre fara siovaire si fara regretu vreti se le mai impuneti afara de ast'a si amarula supliciu, de a se vedé despretiuiti si parasi de copii loru proprii! Astfelu de copii departe de a mai meritá vre-o stima, merita a fi ucisi cu pietre si arsi, ér cenusi'a loru aruncata in ventu.

Ganditi-ve, cât de susu stá tieranulu, care póte trai si fara aristocrati, pe cand nici aristocrati nici tier'a nu potú trai fara ei.

* **Multiemita publica.** „Societatea de lectura“ a tinerimei dela institutul pedagogico-teologicu gr. or. rom. din Aradu, cu deosebita placere aduce prin acest'a multiemita publica caldura Onor. Domni *Teodoru Ceotea, Nicolau Oncu* si onoratei societati „*Petru Maioru*“ din Budapesta, cari au binevoitu a dona bibliotecii nostre urmatoarele opuri: unu exemplariu din „Compendiu de Geografia universala“ si din „Aritmetica generala si speciala“ de T. Ceotea, donate de dl. autoru; 22 opuri de Iulius Werne, in 100 fascicle, in limb'a germana, donate de dl. Nic. Oncu, si unu exemplariu din „Istoria pentru inceputulu Romanilor“ donatu de societatea „*Petru Maioru*.“ Din incredintia societatei. *Traianu A. Vatienu*, bibliotecariu.

CONCURSE.

Conform decisului consist. dto 20 Septemvru a. c. Nr. 365 S. se escrie concursu pentru postulu invetiatorescu din comun'a *Bird'a*, protop. Jebelului cu terminu de concurare pana in finea lui *Noemvru a. c. st. v.*

Beneficiulu acestui postu consta dinpreuna cu banii pentru conferintia si scripturistica din 124 fl. v. a. 28 chible de grau, 28 chible de cucuruзу, 2 jugere de livada fenatiu, quartiru liberu cu $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina intravilanu.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati a-si trimite suplicele lor instruite conform prescrijeloru stat. org. bis. Protop. *Alesandru Ioanovicu* in Jebelu pana la mai susu indicatulu terminu. — Recurentii sub durat'a concursului au a-se present'a in s. biserica spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Bird'a, in 21. Octomvru 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protop. tractualu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu din comun'a *Vlaicovetiu*, cottulu Timisiului, prot. Versietului se escrie concursu cu terminulu de alegere pe 6 *Decemvru 1884. st. vechiu.*

Emolumintele sunt: a) In bani gat'a 300 fl. v. a. b) pentru cercetarea conferintieloru 10 fl. v. a. c) $\frac{1}{2}$ jugeru pamentu aratoriu, d) $\frac{1}{2}$ jugeru gradina intra si $\frac{1}{2}$ jugeru estravilanu, f) 2 metri de lemne pentru person'a invetiatoriului, e) quartiru liberu, si g) dela fiecare inmormentare cate 40 cr.

Doritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati a-si trimite suplicele lor instruite conform statutului org. bis. adresate comitetului parochialu la prea on. domnu *Ioane Popovici*, ppteru in *Mercin'a* per *Varadi'a*. Se conditioneaza, ca competenti au a-se present'a in atare domineca seu serbatore in biserica.

Vlaicovetiu, in 2. Noemvru 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protop. tractualu.

Pentru indeplinirea postului invetiatorescu gr. or. rom. de clas'a I-a acum de nou infintiatu din comun'a *Iladi'a*, protop. Bisericeii-albe dieces'a *Caransebesinulu*, comit. *Carasiu-Severinu*, se escrie concursu pana in 21 *Noemvru a. v.* in carea di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt:

- Salarulu anualminte ficu 300 fl.
- Pentru lemne din care are a-se incalzi si scol'a 60 fl.
- Pentru quartiru invetiatorescu pe anu 50 fl.
- Pausialu pentru conferintia si scripturistica 20 fl.
- Si pentru curatirea scol'ei 10 fl.

Doritorii de a ocupa acest postu invetiatorescu susu amintitu sunt avisati a-si substerne recursele lor bine instruite conform stat. org. bis. si reg. pentru invetiatori celu multu pana in 15 *Noemvru 1884 c. v.* la adres'a Onor. Comitatu parochialu gr. or. rom. din *Iladi'a*, P. On. Domnu *Iosif Popovicu* protopresviteru tractuale in *Iam*, caci cele mai terdie nu se vor consider'a.

In fine recurrentii sunt poftiti a-se present'a in vre-o *Dumineca* seu serbatore in s. biserica pentru de a-si areta desteritatea in cantu si tipicu bisericescu.

Iladi'a 14 Oct. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: *Iosif Popovicu*, protop. in *Iam*.

Conform decisului Ven. Consistoriu dto 6/18 *Iulie a. c.* Nr. 1471 B. se escrie concursu pentru ocuparea postului de capelanu pre langa veter. preotu *Ioanu Iancu* la parochia din *Cinteu*, protopresviteratulu *Chisineului* comitatulu *Aradului* cu terminu de alegere pe 11 *Noemvru 1884 st. v.*

Emolumintele capelanului vor fi:

- $\frac{1}{2}$ parte din sesiunea parochiala de 30 jugere pamentu aratoriu si fenatiu, b) $\frac{1}{2}$ parte in natura din biru dela 150 case, c) $\frac{1}{2}$ parte din venitele stolarie.

Dela recurrenti se cere se aiba 8 clase gimnasiale si maturitate, era recursele conform stat. org. si regulam. pentru parochii ale substerne la adres'a Comit. par. Prea On. Domnu *Petru Chirilescu* protopresv. tract. in *Chitighazu (Kétegyháza)* pana la 5 *Noemv. st. v.*

Recurentii au a-se present'a in st. biserica in vr'o *dumineca* seu serbatore spre a-si areta desteritatea in cele bisericesci.

Cinteu la 7 Oct. v. 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: *Petru Chirilescu*, protopresviteru.

Licitatiune minuenda.

Comun'a bis. rom. gr. or. din *Seleusiu-Cighirelu*, voesce a face de nou acoperementulu bisericeii precum si putiena reperare pe zidulu bisericeii — acestu lucru e specificatu la 1400 fl. cu materialu.

Doritorii cari voescu a intreprinde acestu lucru au a-si trimite ofertele resp. sunt poftiti la licitatiunea minuenda ce se va tiené la 11/23. *Noemvru 1884* in *Seleusiu-Cighirelu*, provideute cu vadiulu usuatu de 10%. — Planulu si conditiunile se potu vedea in tote dilele la oficiu parochialu.

Seleusiu-Cighirelu, 22. Oct. (3. *Noemvru*) 1884.

Demetriu Pandovicu, m. p.
preotu.